

Štampa vsak četrtak  
in vsa s poštno  
tlač in v Mariboru  
s pošiljanjem na dom  
za celo leto K 4.—  
za pol leta „ 2.—  
in četrt leta „ 1.—

Štampa se pošilja  
s pravilno v tiskarji  
op. Cirila, komoda  
ulice hrt. 5. List se  
pošilja do odprave.

Štampa listi, ki  
slovesno družina do  
širajo listi, ki so  
slovesno družina.

42580

SLOVENSKI

# GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dajo  
se v tiskarji in po  
gospodu Novak-u na  
velikem trgu po 10 h.

Kopirani se ne vra-  
žajo, neplačani listi  
se ne sprejemajo.

Za oglasila se plačuje  
od navadne vrstice,  
če se natisne enkrat,  
po 15 h, dvakrat 25 h,  
trikrat 35 h.

Iskanje se sprejemajo  
do srede popoldne.

Štev. 1.

V Mariboru, dne 1. januarja 1903.

Tečaj XXXVII.

## Dragi Slovenci!

Novo leto je napočilo. Zopet imamo za seboj odmerjeno dobo svojega življenja.

Vsak pošteno misleč človek se bo ozrl na preteklo dobo ter premislil svoja dejanja, svoje izpolnjene in neizpolnjene upe in želje. In rekel bo, to sem storil dobro, to bi bil lahko drugače. Dobro, da se mi ta želja ni izpolnila, tega že nikdar več ne storim — in konečno bo izprevidel, vse, kar je storil, je minulo brez nasledkov, samo kar je do- brega delal, če je komu kako uslugo storil, bodisi še tako malo, ali če je celo človeku zopet pomagal na noge, če je ne glede na napade od sovražne ali prijateljske strani dobro in koristno delo izvršil — edino to bo imelo za njega po preteku celega leta vred- nost, vse drugo bo pozabil.

In čim več dobrega in koristnega je storil, tem večje zadoščenje in veselje bo imel. Rodila se bo v njem želja, delati še več dobrega in to tem lažje, ker ima sedaj že skušnjo celega leta za seboj. Izprevidel je, da se mora pri vsaki malenkosti kaj učiti ter, če ostane dosleden, bo v vsakem letu popolnejši.

Slovenec ima srce na pravem mestu in ni dvomiti, da imate iste misli, kakor so tu napisane. Če jih ne bi imeli, bili bi obžalo- vanja vredni.

Božjo zapoved »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«, Slovenec lahko ume. Pogledj Slovenca odkrito v oči, in prepričan si o tem. Ljubimo vse ljudi! Tudi Nemca? Seveda tudi njega. — Ali pa moramo

radi tega tudi ljubiti velikansko kri- vico, katero nam on dela? Krivico Nemca sovražimo in zaničujemo! Nemec torej in nje- gova krivica so čisto drugačne stvari.

So nekateri, ki vedno vzdihujejo: »Oh, jaz hočem le mir in nič drugega, saj miro- ljubnost je najlepša lastnost.« Mi pa vpra- šamo: zakaj pa sploh živimo? Kako dolgo človek živi, ima le tudi to dolžnost, braniti pravico in neustrašeno bojevati se proti krivici! Kdo drugi nas je tega lepše učil kakor naš Izveličar Jezus Kristus sam!

Kdor torej »mir ljubi« ali bolje rečeno lenari, tega ne moremo častiti, ampak mo- ramo ga le pomilovati!

Znano vam je, kako se vpije po nem- skih časopisih, če zahtevamo slovensko šolo, bodisi prepotrebno ljudsko ali srednjo šolo. Mi zahtevamo šole, ker potem kaj vemo, si lažje zaslužimo svoj kruh ter smo sploh koristnejši ljudje. In kaj je vzrok, da nam branijo slovenskih šol? Jaz vem in ne dvo- mim, da imate tudi vi isto prepričanje, da nam radi tega ne privoščijo slovenskih šol, ker hočejo, da se ponemčimo. Kdor se pa da ponemčiti, je brezvesten človek, ka- teri ne samo, da ne stori s tem nič pamet- nega, ampak si škoduje. On je brezvesten, ker rojen Slovenec ostane Slovenec, če še tolikokrat pravi, da je Nemec. Rojstva vendar ne more zatajiti, sicer mora lagati. Zakaj se torej laže? Ker to Nemec ali nemški denar od njega zahteva. Nemec je, če to stori — krivičnež. Njegov denar — je Judežev groš.

Prvi sili človeka h grehu, drugi ga h grehu podkupuje. Kdor ima odkrito srce in

jasno pamet, to uvidi. Kdor pa dobre volje k temu nima, ta seveda ne vidi in tudi videl ne bo, ker je slep.

Gotovo so vam znani nekateri taki za- slepljeni. Vprašajte se, morete li imeti do njih spoštovanje? Priznati se mora, da je večina teh zaslepljenih sinov propala in brez- značajna. Kdor nima ponosa v sebi, ta sploh ni za nobeno resno delo. Vzrok temu pro- padu pa je edino le ta: Malo se vendar vsakdo sramuje, kdor svojo narodnost zataji, že očitane, katero vidi v očeh svojih bliž- njih, mu je neprijetno. Da se iznebi tega čustva, pa skuša prepričati svojo okolico, da ni storil nič napačnega. Ker pa ni mogoče, da bi poštenjaka o tem prepričal, pa z brez- vestnimi besedami in dejanji ljudstvo pohuj- šuje in pači. In če se mu to posreči, potem pač ni propala samo slovenska narodnost, ampak tudi vsi ti ljudje, ki so se ji izneve- rili. Pri takih ljudeh ne najdeš več mirne vesti. Z njimi pa se tudi Nemci ne obogate. Nasprotno, oni celo okužijo še poštene Nemce. Poštene Slovenec in posebno poštena Slo- venka, za take ljudi ne imej drugih besed ko »lej te bodi!«

Znano je, da je med nami Slovenci jako veliko »miroljubnih« ljudi. Miroljubnost je lepa lastnost. Zalibog, da se ona mnogokrat krivo razume. Je veliko ljudi, kateri svojo lenobo tako imenujejo. Zopet je veliko ljudi, kateri svojo bojazljivost tako imenujejo. Le malo ljudi je takih, kateri si jo prav tolma- čijo. — Miroljuben je edino le ta, kateri ne išče prepira ali razpora — kjer ga treba ni. Kdor pa je prelen ali preboječ, odkrito be-

## Listek.

Stari Bog še živi.

Dogodbica; poslovenil Višnjevski.

I.

Bilo je meseca grudna 1. 1896. V mestu M. . . . ., kjer se godi naša povest, je vse pusto in prazno. Zunaj brije mrzel veter ter se igra s padajočimi snežinkami, iskajoč po dobro zaprtih hišah odprtini, da bi obiskal človeštvo in je pri gorki peči nekoliko pre- tresel.

V tem mestu je stanoval razven drugih trgovcev tudi trgovec Likavec, posestnik slo- veče trgovine s perilom in drugim blagom. Ali danes se temu trgovcu silno mudi. Kar dirja po ulicah, da se ljudje, kolikor jih je sploh videti na ulici, kar ustavljajo in gledajo za njim. Izginil jim je v privatno stanovanje policijskega nadzornika Frančiča.

»Oprostite, gospod nadzornik, da vas motim«, reče, ko vstopi k njemu v sobo.

»Kaj pa se je pripetilo?« vpraša nad- zornik.

»Nekaj prav posebnega, posebno za mojo osebo, če se mi ne posreči, da dobim ukra- deni predmet nazaj.«

»Torej tatvina? Prosim, sedite in mi stvar razložite.«

Ko se je Likavec vsedel, začne pripove- dovat: »Le v najhujši sili se obračam do vas, ker druge pomoči ne vem. Na sumu imam namreč osebo, kateri sem še pred kratkim zaupal vse. Saj poznate mojo prodaj- jalko Jelico Tilčnik?«

Nadzornik vstane osupnjen.

»Jelica Tilčnik? Kaj je z njo? Pridna, poštena deklica — njen pokojni oče je bil moj prijatelj — pa saj ne sumito nje?«

»Zalibog«, vzdihne trgovec. »Pokazala se je v pravi luči. Poslušajte! Mlado dekle je že pri meni tri leta. Vedno je bila pridna ter tudi priljubljena pri vseh. Imela je oči, kakor bi rekel, povsod in za vsakega in niti naj- manjša reč ni preminula iz moje prodajal- nice.«

»In sedaj pravite, da vam zmanjkuje?«

»Tako je. Od nekaj časa sem sem opazil, da mi preminjajo vsakovrstne reči. Prvikrat, pred kakim pol letom, sem pogrešal ducat sraje. Mislim, da se je pošiljatelj zmotil, ter sem povedal tudi Jelici, ki je bila pre- plašena in nemirna. Pa zato se nisem nič brigal. Pozneje pa, ko se mi je to večkrat pripetilo, sem začel opazovati njeno nemir- nost in preplašenost.«

»Pomanjkanje blaga se je torej po- navljalo?«

»Da. In vedno dražje reči so mi izginje- vale. Naznanilo se mi je tudi, da ima Jelica Tilčnik razmerje z nekim ključavničarjem, ki hoče postaviti svojo delavnico in se potem oženiti. Tudi je nakupila za poroko v raz- ličnih prodajalnicah raznovrstne reči. To se mi je čudno dozdevalo, ker dekle ni imelo sredstev, kajti še s svojim zaslužkom redi svojo mater in dve sestrčini.«

»Zakaj pa sumite ravno Jelico? Kakor mi je znano, imate še več oseb.«

»Samo knjigovodjo in enega pomagača. Zadnji, stari Nemnik, tega gotovo ni na- pravil.«

Nadzornik pokima smehljaje.

»In Lahkožive, moj knjigovodja«, nada- ljuje trgovec, »je jako priden človek in dobre rodbine. Njegov oče je moj prijatelj, kateri podpira še svojega sina z vsemi mogočimi sredstvi.«

»Hm, gotovo. In tuje roke ne morejo tatvine.«

Likavec zmaje nevoljno z glavo.

»Popolnoma nemogoče, ako vam povem le včerašnje naključje. Pred nekaj dnevi je naročila gospa baronica pl. Benoes v moji trgovini elegantno obleko, pretkano z zlatom. Obleka naj bi bila okinčana s cvetlicami in na njih cvetih bi se naj lesketali biseri kot jutranja rosa. V ta namen mi je dala škat-

Današnji list ima „Naš Dom“ kot prilogo!

sedjo povedati, kjer se gre za načela resnice in pravice, recimo za nedotakljive naše narodne pravice, tega nikdar ne smemo imenovati miroljubnega — tak človek je izgubil vsako pravo na spoštovanje med poštenimi ljudmi! Kdor hoče razumeti, ta razume.

Novo leto nam torej ne sme biti znamenje miru. Novo leto, kakor sploh vsako leto v človeškem življenju, bodi vsem poštenim ljudem opomin: V življenju ni miru! Življenje je večni boj za pravico in proti krivici! Kdor v tem boju več deluje, kdor kaže več ljubezni do pravice, več gorečnosti za dobro delo, ta si je boljši del izbral!

Za narodne svoje pravice pa moramo delati vsi brez izjeme. Ne samo slovenski meščan, tudi slovenski kmet, slovenske kmetice, krepki slovenski fantje in mile slovenske deklice, vsak kolikor in kjer more. Kako, to ve vsak prav dobro sam.

Geslo vam bodi: Občujte samo z narodno značajnimi ljudmi, z drugimi ne več kakor je ravno potreba!

Geslo vam bodi: Kjer je le mogoče, pošljite svoje slovenske otroke v slovenske šole! Berite samo poštene slovenske časnike, lažljivih in grdih se pa ogibajte!

## Deželni zbor.

L. 1861. so se v prvič vršile volitve v deželni zbor štajerski. Marsikoga vtegne zanimati, če podamo v naslednjem imena deželnih poslancev, ki so zastopali v pretečenih 41 letih kmetijske občine na Spodnjem Štajerskem:

Volilni okraj Celje: 1861 dr. Mörtl Jan., 1865 dr. Razlag, Wolf Jožef, 1862 Reisinger, 1863 Lichtenegger. 1867 dr. Razlag, Žuža Ivan, Lipold Janez. 1870 dr. Vošnjak Jožef, dr. Dominkuš Ferd. 1871 dr. Vošnjak Jožef, dr. Dominkuš Ferd. 1878 Žolgar Mihael, dr. Dominkuš Ferdinand. 1884 Vošnjak Mihael, dr. Dominkuš Ferd. 1887 dr. Sernec Jožef. 1890 Vošnjak Mihael, dr. Sernec Jožef. 1896 dr. Sernec Jožef, dr. Dečko Ivan. 1902 dr. Dečko Ivan, dr. Hrašovec Jurij. — Maribor: 1861 pl. Feyrer Al., Löschnig Mihael. 1867 dr. Dominkuš Ferdinand, Seidl Konrad, dr. Vošnjak Jožef. 1870 Seidl Konrad, Brandstetter Friedrich. 1871 Seidl Konrad, Brandstetter Friedrich. 1876 dr. Radej Franc. 1878 Flucher Janez, dr. Radej Franc. 1884 baron Gödl Lanoy, Herman, dr. Radej Franc. 1890 Robič Franc, dr. Radej Franc. 1896 Robič Franc, Lendovšek Mihael. 1902 Robič Franc, Rožkar Jan. — Ptuj: 1861 Herman Mihael. 1867 Her-

man Mihael. 1870 Herman Mihael. 1871 Herman Mihael. 1878 Herman Mihael. 1884 Raič Božidar, 1886 dr. Jurtela Franc. 1890 dr. Jurtela Franc. 1896 dr. Jurtela Franc. 1902 dr. Jurtela Franc. — Ljutomer: 1861 Globočnik Anton. 1867 dr. Prelog Mat. 1870 Kukovec Janez. 1871 dr. Sernec Janez. 1878 Kukovec Janez. 1884 Kukovec Janez. 1890 dr. Dečko Ivan. 1896 dr. Rosina Franc. 1902 Kočevar Janez. — Slovenjgradec: 1861 Lohninger Matija. 1867 Rak Jožef. 1870 Adamovič de Cepin Karol. 1871 Adamovič Karol, 1874 Schmidt Feliks. 1878 dr. Schutz Jožef. 1884 dr. Schutz Jožef. 1890 dr. Lipold Ivan. 1896 Vošnjak Ivan. 1902 Vošnjak Ivan. — Brežice: 1861 Janeschitz Janez. 1867 Lenček Alojz. 1870 Kosar Franc. 1871 Janeschitz Janez, 1874 Znidarski Ignac. 1878 Znidarski Ignac. 1884 Jerman Jožef. 1890 Jerman Jožef. 1896 Žičkar Jožef. 1902 Žičkar Jožef.

Zadnja leta se niso naši deželni poslanci več vdeleževali deželnega zbora. Vzrokov, zakaj tega niso storili, ne bomo tukaj navajali. Slovensko ljudstvo je pri zadnjih volitvah meseca novembra popolnoma odobraval to postopanje naših poslancev. Novoizvoljeni poslanci so pri svojem shodu 19. decembra v Mariboru to posebej poudarjali in izrekli, da njim je tudi zdaj od njihovih volilcev čisto na prosto voljo dano, naj storijo po svojem najboljšem prepričanju ter naj vstopijo v deželni zbor ali se ga naj izogibajo, kakor se njim z ozirom na koristi našega naroda boljše dozdeva.

Sklenili so, da vstopijo. V posebni izjavi bojo pri svojem vstopu naznanili, da so pripravljeni, sodelovati pri posvetovanju o deželnih zadevah, dokler njim bo to-le mogoče.

### Prva seja.

Dne 29. m. m. so se zbrali novoizvoljeni poslanci štajerski k prvi seji. Pozornost so obudili slovenski poslanci, katerih že dolgo več niso videli v Gradcu, in pa bauernbündlarji, katerih je prišlo tokrat 7 v deželni zbor, a prej je bil le jeden bauernbündlar. Cesarski namestnik grof Clary pozdravi vse poslance, posebno pa poslance slovenskega naroda in izrazi svoje veselje, da so zopet prišli v Gradec. Potem predstavi zbornici deželnega glavarja grofa Attemsa in njegovega namestnika dr. Fr. Jurtela. Tudi deželni glavar grof Attems pozdravi zbornico in omenja, da je zbornica polnoštevilno zasedena, ker so tudi Slovenci prišli zopet v Gradec. Zbornica si izvoli zapisnikarjem dva Nemca Erberja iz Mute in graškega advokata dr. Hofmanna

Wellenhof. Overovateljem so izvoljeni sami trdi Nemci Hackelberg, Sutter, Lenko in Daniel.

### Izjava slovenskih poslancev.

Napeta pozornost je nastala v zbornici, ko se vzdigne slovenski poslanec in glavarjev namestnik dr. Jurtela ter govori — v nemškem (!!) jeziku v imenu slovenskih poslancev sledečo izjavo: Slovenski poslanci smo v prejšnjem zasedanju zapustili deželni zbor iz razlogov, ki smo jih ob svojem času tudi razložili, ter nismo več prihajali v deželni zbor. Če smo sedaj ob začetku novega zasedanja zopet vstopili v deželni zbor, čeravno še razlogi, ki so bili prej za nas merodajni, niso izginili, storili smo to, da se enkrat poskusimo, da se pritožbe in opravičene zahteve slovenskega naroda v prosvetnem in gospodarskem oziru uvažujejo, posebno glede deželnega reda in deželnega volilnega reda, s katerima se sedaj godi velika krivica slovenskemu narodu.

Cela zbornica je tiho poslušala izjavo slovenskih poslancev.

### Različni predlogi.

Poslanec dr. Deršata poroča o začasnem proračunu, ki se mora še pred novim letom sprejeti. Njegov predlog se sprejme. Slovenci so glasovali proti.

Poslanec Robič in tovariši so predložili predlog o spremembi deželnega reda in deželnega volilnega reda.

Poslanec Žičkar stavi predlog, da se ustanovi kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom.

Na to se je zasedanje odgodilo in deželni glavar je želel poslancem veselo novo leto!

## Državni proračun za l. 1903.

(Konec.)

Stroški železničnega ministrstva znašajo 243 milijonov 388 810 K, vsi dohodki so proračunjeni na 283 milijonov 740 380 K, železnični minister ima plače 40 000 K, vse osobe železničnega ministrstva skupaj: 2 milijona 661.760 kron.

Poljedelsko ministrstvo. Stroški so proračunjeni na 17 milijonov 867.013 K, dohodki (iz državnih gozdov itd.) 14 milij. 865.660 K.

Pravosodno ministrstvo. Vsi stroški: 72 milijonov 326 691 K, minister dobi 40.000 K 2 sekcijska šefa skupaj 42 000 kron, vse osobe v ministrstvu: 648 700 K.

Najvišje sodišče potrebuje 1.326.200 K. Stroški za sodišča na Štajerskem znašajo:

ljico z biseri. Te vrste naročila niso pri nas nič kaj nenavadnega, zato sem vzel bisere in jih s škatljico vred zaklenil v predaleček. Danes, v nedeljo, se ne dela nič v moji trgovini. Prostori ležijo v pritličju mojega privatnega stanovanja. Navadno ni v nedeljo nikogar v mojo trgovino, zato sem se podal danes ob treh popoldne v ta kraj, da bi nemoten pisal par nujnih pisem. Kar pride — kdo bi popisal moje začudenje — gospica Tilnik nasproti.

»Nemogoče!»

»Tudi jaz sem komaj verjel mojim očem. Vprašam jo jezno, kaj išče tukaj, na kar mi pove, da sem jo dal ob treh popoldan poklicati v trgovino. Ko sem ji povedal, da to ni res, se je ustrašila in začela jokati. Kdo pa je prinesel to vest, jo vprašam? — »Nek fant je prišel, mi odgovori, pred kakima dvema urama ter mi povedal. Čudila sem se, kako je to mogoče, ker se do sedaj še ni nikoli pripetilo, vendar sem šla ter vas čakam že četrte ure. Ravno kar sem hotela k vam, vas vprašat, česa želite. Jezno sem ji rekel, naj odide, in zdelo se mi je, da se je zaničljivo nasmehnila, ko je zapustila sobo. V prvem hipu mi je postalo žal, da sem tako ravnal, pa takoj mi je šinila misel v glavo, grozna misel, da sem kar planil s stola in odprl predal — toliko da nisem padel, tako

sem se ustrašil — škatljica z biseri je izginila.

»Mislim sem si, dostavi grenko nadzornik. »Je pa bil predal zaklenjen?»

»Seveda, ker sem ga vsakokrat zaklenil. In tudi je bil zaprt, ko sem tatvino zapazil. Odpreti se je moralo s ponarejenim ključem.

»Odkod naj bi dobila Tilnik ponarejeni ključ?»

Trgovec zmaje z ramama.

»Kaj jaz vem? Njen ženin je ključavničar —.

»Tudi njega poznam. On je priden in pošten mladenič, o katerem se ne more reči nič slabega. In vendar — nerazumljivo, zelo nerazumljivo! — Vi seveda želite, da se začne hišna preiskava?»

»In sicer takoj brez odlašanja, zakliče Likavec razburjeno. »Zato sem prišel k vam. Ako bi se ne slo za bisere, bi tega nikdar ne naznanil — te pa moram najpozneje do jutri imeti, drugače je uničena moja trgovina!»

»To vem, odgovori Francič. »Pa tega si ne morem misliti, mrmra globoko zamišljen, hodeč po sobi gori in doli. »Ali osebnih upliv na Jelico nima nobenega vspeha?»

»Prepričan sem, da je vse zastoj. Ona je zapeljana in tudi ne bode nič pristala.

Neumno dekle — z veseljem bi ji se dvojno svoto od ukradenih reči posodil.

»Ali boste pri hišni preiskavi prisostvovali?»

»Za celi svet ne! Pogled jokajočega dekleta bi ne mogel prenesti. — Njena mati je poštena ženska in — če bi — ne!»

Nadzornik privoli: »Vidim, da ni drugače, reče čez nekaj časa s težkim srcem.

»Tako grem na delo, gospod Likavec. Še danes dobite od mene poročilo.

Likavec odide, policijski nadzornik se pa odpravi na preiskavo.

### III.

V stanovanju vdove Tilnik se je zbrala majhna, pa vesela družba. Na častnem mestu, na divanu sedita ženin in nevesta. Jelica, lepo, vitko, plavooko dekle, z radostnim smehom na ustnicah in zraven nje Anton Veselič, nje ženin, tri ali štiri leta starejši, širokopleč. Nato so se vrstili prijatelji Antona in dve prijateljici Jelice, v sredi teh pa 16letni brat in dvanaest ter štirinajstletni sestričini srečne neveste.

Od vseh je bila Jelica jedina, ki ni bila prav vesela. Sestanek z gospodarjem, ki ji je prišel nepričakovano, ji ne gre iz spomina. Sili se vtopiti v misli ljubezni in sreče na strani ženina.